

ASPECTS ON METHODOLOGY OF TEACHING GRAMMAR

ASPECTE PRIVIND METODICA PREDĂRII GRAMATICII

Olga Zingan, Lidia Bivol

Technical University of Moldova, Ștefan cel Mare str. 168, Chișinău, Republic of Moldova
olga.zingan@lm.utm.md, lidia.bivol@lm.utm.md

Received: April, 12, 2018

Accepted: July, 25, 2018

Abstract. In the context of teaching a foreign language focused on the communicative paradigm, teachers often hesitate regarding the grammar teaching method to be chosen - how to make the teaching-learning process more effective. The present article attempts to elucidate this ambivalence suggesting some productive language teaching approaches.

Keywords: *Task-Based Language Learning, inductive vs. deductive approaches, integrated-skill approach*

Introducere

Actualmente predarea gramaticii este considerată o activitate ce ține de vechile practici și deseori nu i se acordă atenția potrivită. Predarea superficială a ei, sau, și mai rău, lansarea ei pentru studiu în autonomie, de cele mai multe ori devine ineficientă din simplu motiv pentru că studenții ajung în incapacitatea de a înțelege anumite structuri gramaticale, și respectiv, în inaptitudinea de a-și formula corect gândurile. Michel de Montaigne, scriitor și filosof francez renesanțist, afirma că „cea mai semnificativă parte a problemelor acestei lumi se datorează problemelor ce țin de gramatică.” [1, p. 1] Care este relevanța citatului marelui filosof, rămâne la latitudinea fiecărui să-l interpreteze, un lucru este cert, că exprimarea agramată creează disensiuni în societate.

Din experiență, cunoaștem că gramatica întotdeauna a fost privită cu reticență, în special de către cei care învață. Acest fapt, presupunem, că este din cauza epocii când predarea noțiunilor gramaticale punea accent pe transmiterea și memorarea cunoștințelor, unde se exersau excesiv structurile gramaticale, fără o însușire conștientă și activă din partea elevilor.

Din perspectiva cadrului tridimensional – Form – Meaning – Use, gramatica este un domeniu cu noțiuni, reguli, structuri, care se însușesc conștient în favoarea unei vorbiri corecte. Specialistul în gramatică, D. Larsen-Freeman, susține că predarea gramaticii permite utilizarea formelor lingvistice în mod corect, conștient și adecvat situației [2, p. 252]. Pe termen lung asimilarea gramaticii trebuie să fie văzută ca un mijloc de stăpânire a limbii în mod temeinic, nu un scop în sine.

Justificând predarea gramaticii, M. Hallyday, părintele gramaticii funcționale, susține că aceasta este un sistem de creare a sensului. Odată cu învățarea, cursanții o uzitează și-i atribuie sens. În plus, predarea gramaticii contribuie la dezvoltarea competențelor de comunicare orală și scrisă, de lectură și audiere și nu poate fi segregată de cele patru competențe pe care ne propunem să le dezvoltăm.

În vederea validării afirmațiilor de mai sus, în continuare vom repertoria câteva metode de predare a gramaticii în procesul însușirii unei limbi străine. Este cunoscut faptul că gramatica se abordează **deductiv** vs **inductiv**. Metoda **deductivă**, centrată în mare parte pe profesor, este folosită preponderent la începători sau la cei cu un nivel elementar de cunoaștere a limbii și constă în explicația regulii urmată de exemple practice. Ea poate fi rezumată după modelul: prezentare – aplicare – producție. Beneficiile unei astfel de metode ar fi accesarea ușoară la regulă, economia

timp în avantajul exersării. Fiind însă predată izolat de context, se ajunge la automatism, încât activitatea devine plicticoasă.

Pentru cursanții cu nivel lingvistic mai avansat este preferată metoda bazată pe student, metoda **inductivă**, unde se prezintă materiale autentice, din care se deduce regula și se izolează structura gramaticală, ulterior fiind introdusă în context. Câștigul uzitării acestei metode constă în reguli auto-descoperite, în memorarea lor rapidă și implicarea interacțiunii sporite din partea studenților. Pe deasupra, metoda încurajează învățarea în autonomie. Totuși, trebuie să ținem cont că există posibilitatea consumului inefficient de timp și deducerii incorecte a regulilor, ceea ce duce la confuzia studenților. Cu toate acestea, în predarea gramaticii se utilizează ambele metode, reieșind din necesitățile unui anume grup de studenți. Or, este important să se păstreze un echilibru adecvat.

Mai departe vom analiza cea mai recentă subcategorie a abordării comunicative: metoda **învățării prin îndeplinirea unor sarcini**. Această metodă de fapt presupune o lecție cu trei faze de îndeplinire a unei sarcini: pre-task, task-cycle, post-task. Sarcina constă, de fapt, dintr-o „activitate în care o persoană se angajează în scopul de a atinge un obiectiv, și care necesită utilizarea limbii” [3, p. 3]. După un șir de etape, abia la faza terminală, profesorul aduce în atenția studenților materialul lingvistic de reținut: elementele de vocabular și structurile gramaticale. De asemenea, el poate semnala aceste părți componente din etapa precedentă. Metoda se axează pe student și îl angajează în sarcini intense, concepute în mod special pentru obiectivul primordial - comunicarea. Gramatica, aici, nu este neglijată, dar nici nu este un scop în sine. Cursanții se focusează mai întâi asupra sensului în timp ce lucrează la o sarcină, încât la ultima etapă să se concentreze pe formă. În așa fel predarea structurilor gramaticale este încorporată organic într-o lecție bazată pe context, dar se petrece exact în momentul în care studentul simte nevoia de a utiliza structura gramaticală. Acesta poate fi momentul în care observă un decalaj în cunoștințele sale. Astfel, o lecție bazată pe sarcini este aproape o reflecție în oglindă a lecției tipice de prezentare-practică-producere, avantajul ei bazându-se pe oportunitățile de asimilare intenționată pentru a accelera procesul de învățare.

Fără nici o ezitare, putem, desigur, face apel la metodele de predare mai conservative, considerate vechi sau tradiționale, cu obligația să le utilizăm echilibrat. Din perspectiva diacronică a abordărilor predării limbii străine, observăm că acestea reflectă tendințe în schimbare: de la metoda traducerii strict gramaticale (Grammar-Translation Method), la metoda directă (Direct Method), materializată în învățarea funcțional-situațională (Situational Language Teaching), metoda de ascultare-repetare (Audio-lingual Method), metoda de predare prin comunicare (Communicative Language Teaching Method). Însă experiența profesorilor a demonstrat că o abordare perfectă nu poate fi atinsă, iată de ce recomandăm demersul eclectic în predarea unei limbi, adică confruntând o multitudine de strategii și tehnici, în funcție de situație și context, sau, o combinație a acestora.

În continuare, ținem să subliniem opinia lingvistului D. Nunan, în viziunea căruia învățarea limbilor străine nu este liniară: studenții nu învață structurile lingvistice și gramaticale una câte una, în ordinea prezentată. Mai degrabă, ei învață numeroase lucruri simultan și imperfect. [4, p. 101-102]. Prin urmare, în predarea gramaticii în mod **liniar**, disparate de context, studenții sunt privați de posibilitatea de a sesiza relațiile sistemice care există între formă, sens și uz, pe când predarea **integrată** a gramaticii urmărește scopul de a forma competența de comunicare în limba străină. Mai mult decât atât, autorul atribuie valori metaforice celor două abordări, cea liniară fiind comparată cu edificarea unui zid, cărămidă cu cărămidă, pe când învățarea integrată a gramaticii - cu o grădină ”organică”, unde rata dezvoltării competenței lingvistice este determinată de un complex de factori, iar ”rodul” acestui proces este spontan și uneori imperfect. Altminteri, diferența dintre cele două abordări este că cea dintâi este sterilă, ruptă de context, pe când cea de-a doua - ilustrează relația între formă și uz, oferind posibilitatea de a utiliza structurile gramaticale adecvate situațiilor comunicative autentice. Iată de ce nu vom merge pe ideea segregării în dezvoltarea anumitor competențe, ci vom opta pentru predarea integrată a comunicării orale și scrise, a lecturii și audierii, a învățării vocabularului, structurilor gramaticale, cât și a pronunției.

Concluzii

În concluzie realizăm că gramatica nu poate fi ignorată în predarea limbii străine, or ea influențează nemijlocit calitatea comunicării. Deci, insistăm asupra oportunității de a trata **eclectic** predarea gramaticii prin utilizarea diversității de strategii și tehnici, și rămânem cu certitudinea, că structurile gramaticale se achiziționează simultan, odată cu cele patru competențe de bază: producție orală și scrisă, lectură și audiere.

Referințe bibliografice:

1. Yule, G. *Explaining English Grammar*. Oxford University Press, 2004, p. 1.
2. Larsen-Freeman, D. Teaching Grammar. In: *Teaching English as a Second or Foreign Language*, M. Celce-Murcia (ed.). Third Edition. Heinle & Heinle, 2001, pp. 252-253.
3. Kris van den Branden. Task-Based Language Education. In: *From Theory to Practice*, Cambridge University Press, 2006, p. 3.
4. Nunan, D. Teaching Grammar in Context. In: *ELT Journal* Vol. 52/2 April 1998, pp. 101-102.